

รายการ ร้อยเรื่อง...เมืองไทย

สถานีวิทยุกระจายเสียงรัฐสภา และสำนักวิชาการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ถนนสามเสน เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300 โทร. 0 2242-5900 ต่อ 5751

เรื่อง   โครงการสนับสนุนครอบครัวอุปถัมภ์ผู้สูงอายุ
ผู้เรียบเรียง   นายวิชาญ ทราโยอ่อน วิทยากรชำนาญการพิเศษ
                    กลุ่มงานบริการวิชาการ 3 สำนักวิชาการ
ออกอากาศ   วันวาคม 2567

จากการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติแสดงให้เห็นว่าประชากรสูงอายุในประเทศไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี พ.ศ. 2537 มีผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปจำนวน 4.01 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 6.8 ของประชากรทั้งหมด ปัจจุบันปี พ.ศ. 2567 จำนวนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นเป็น 14.03 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 20.0 ซึ่งทำให้ประเทศไทยเข้าสู่การเป็นสังคมผู้สูงอายุระดับสมบูรณ์ ในจำนวนผู้สูงอายุ 14.03 ล้านคน พบว่าร้อยละ 97 เป็นกลุ่มผู้สูงอายุที่ดูแลตัวเองได้ดี (Active Aging) ขณะที่กลุ่มผู้สูงอายุติดบ้านมีร้อยละ 2.5 และกลุ่มผู้สูงอายุติดเตียงมีเพียงร้อยละ 0.5 คาดการณ์ว่าในปี พ.ศ. 2576 ประชากรสูงอายุจะเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.5 ต่อปี และจะมีสัดส่วนถึงร้อยละ 28 ของประชากรทั้งหมด การเปลี่ยนแปลงนี้ส่งผลให้ประเทศไทยเผชิญกับปัญหาวิกฤติโครงสร้างประชากร โดยจำนวนเด็กเกิดใหม่ลดลงและวัยแรงงานน้อยลง หากวัยแรงงานต้องรับภาระในการดูแลผู้สูงอายุโดยที่ผู้สูงอายุไม่เตรียมพร้อมหรือไม่มีการสนับสนุนจากรัฐและชุมชน อาจนำไปสู่การเป็นสังคมที่เปราะบางได้

ประกอบกับการวิจัยล่าสุดจากสำนักงานการวิจัยแห่งชาติได้เปิดเผยข้อมูลที่น่ากังวลเกี่ยวกับสถานการณ์ของผู้สูงอายุในประเทศไทย โดยพบว่าผู้สูงอายุที่มีฐานะยากจนและอยู่คนเดียวโดยไม่มีผู้ดูแลมีสัดส่วนถึงร้อยละ 12 ของประชากรสูงอายุทั้งหมด นอกจากนี้ ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่กับคู่สมรสเพียงอย่างเดียวมีสัดส่วนร้อยละ 21.1 ข้อมูลนี้ชี้ให้เห็นถึงแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นของผู้สูงอายุที่ต้องเผชิญกับการอยู่คนเดียว ซึ่งคาดว่าจะเพิ่มมากขึ้นในอนาคตหากไม่มีมาตรการรองรับที่เพียงพอ สถานการณ์นี้ไม่เพียงแต่สะท้อนถึงความยากลำบากในการเข้าถึงบริการสุขภาพและสวัสดิการ แต่ยังมีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ซึ่งผู้สูงอายุหลายคนต้องเผชิญกับความเหงาและความเครียดจากการอยู่คนเดียว การเพิ่มขึ้นของผู้สูงอายุที่อยู่คนเดียวถือเป็นปัญหาที่ต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน เนื่องจากส่งผลต่อสุขภาพจิตและคุณภาพชีวิตของพวกเขา การพัฒนาระบบสนับสนุนและบริการสำหรับผู้สูงอายุที่อยู่ตามลำพังจึงเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อให้พวกเขาสามารถใช้ชีวิตอย่างมีคุณภาพและไม่ถูกทอดทิ้งในสังคม

รัฐบาลไทยได้ดำเนินโครงการสนับสนุนครอบครัวอุปถัมภ์ผู้สูงอายุ ซึ่งมุ่งหวังเพื่อช่วยเหลือผู้สูงอายุที่มีฐานะยากจนและไม่มีผู้ดูแล โดยมีวัตถุประสงค์หลักในการให้ผู้สูงอายุสามารถดำรงชีวิตในถิ่นที่อยู่เดิมอย่างมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ลดภาระทางสังคมในการดูแล และสร้างเครือข่ายการดูแลในรูปแบบครอบครัว โครงการนี้ดำเนินการโดยกรมกิจการผู้สูงอายุร่วมกับกรมบัญชีกลาง โดยกำหนดอัตราค่าช่วยเหลือที่ 2,000 บาทต่อเดือน ต่อผู้สูงอายุหนึ่งคน และอาจเพิ่มเป็น 3,000 บาทต่อคนต่อเดือน ในกรณีที่มีความจำเป็น เช่น ผู้สูงอายุป่วยติดเตียงหรือไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ ซึ่งต้องใช้อุปกรณ์ทางการแพทย์ในการดำรงชีวิตประจำวัน ผู้ดูแลในรูปแบบครอบครัวอุปถัมภ์จะเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในส่วนนี้

กรมกิจการผู้สูงอายุได้ประกาศระเบียบว่าด้วยการคุ้มครองผู้สูงอายุแบบครอบครัวอุปถัมภ์ พ.ศ. 2566 ซึ่งมีจุดมุ่งหมายในการส่งเสริมและสนับสนุนการดูแลผู้สูงอายุในสภาพแวดล้อมที่เป็นครอบครัวและชุมชน เพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถใช้ชีวิตร่วมกับคนในครอบครัวได้อย่างมีคุณภาพ โดยไม่ต้องเข้าสู่ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ (ศพส.)

ครอบครัวอุปถัมภ์ตามระเบียบนี้ คือ บุคคลหรือครอบครัวที่ได้รับอนุญาตให้ดูแลผู้สูงอายุที่มีฐานะยากจนและไม่มีผู้ดูแล โดยต้องมีความยินยอมจากผู้สูงอายุเป็นลายลักษณ์อักษร และต้องได้รับอนุญาตจากอธิบดีหรือผู้ว่าราชการจังหวัด ในปีงบประมาณ 2567 รัฐบาลได้จัดสรรงบประมาณในการดูแลครอบครัวอุปถัมภ์จำนวน 1,107 ครอบครัว และคาดว่าจะในปีงบประมาณ 2568 จะมีจำนวนเพิ่มขึ้น โดยผู้ที่ประสงค์จะเป็นครอบครัวอุปถัมภ์ต้องยื่นคำขอตามแบบที่กรมกิจการผู้สูงอายุกำหนด โดยสามารถยื่นได้ที่หน่วยงานต่าง ๆ ตามที่กำหนดในพื้นที่ เช่น กรมกิจการผู้สูงอายุหรือสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด

โครงการนี้ถือเป็นความพยายามของรัฐบาลในการตอบสนองต่อความต้องการของสังคมและสร้างระบบการดูแลผู้สูงอายุที่มีประสิทธิภาพ โดยมุ่งหวังให้ทุกคนในสังคมสามารถเข้าถึงการดูแลและบริการที่จำเป็นอย่างเท่าเทียมกัน.

บรรณานุกรม

- กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กรมกิจการผู้สูงอายุ. (2567). **คู่มือการดำเนินโครงการสนับสนุนครอบครัวอุปถัมภ์ผู้สูงอายุ**. สืบค้น 26 พฤศจิกายน 2567 จาก <http://nontapum.go.th/AttachFiles/EBook/e9638505-dbfd-42e7-a874-cbfeb4d3e66b.pdf>
- ครอบครัวอุปถัมภ์ผู้สูงอายุ” ให้เดือนละ 3,000 บาท เริ่ม พ.ศ. 2567**. (2567). สืบค้น 26 พฤศจิกายน 2567 จาก <https://www.bangkokbiznews.com/health/social/1121471>
- “ระเบียบกรมกิจการผู้สูงอายุว่าด้วยการคุ้มครองผู้สูงอายุแบบครอบครัวอุปถัมภ์ พ.ศ. 2566” (15 กันยายน 2566). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 140 ตอนพิเศษ 227 ง, น. 5.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2567). **การสำรวจประชากรสูงอายุในประเทศไทย พ.ศ. 2567**. สืบค้น 26 พฤศจิกายน 2567 จาก https://www.nso.go.th/nsoweb/storage/survey_detail/2024/20241003145311_94190.pdf